

*Бражник Людмила Василівна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту*

УДК 330.322

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

Інвестиції є основою розвитку підприємств, окремих галузей та економіки країни в цілому. Від уміння інвестувати залежить розквіт чи занепад виробництва, вирішення соціальних, економічних й екологічних проблем, сучасний рівень і потенційний динамізм основного, фінансового та людського капіталів. Без надійних знань інвестиційної діяльності, якими б володіли спеціалісти відповідного профілю, неможливо забезпечити сталий розвиток вітчизняної економіки, а отже, належне місце у міжнародному співтоваристві [10].

Сприятливий інвестиційний клімат є важливим фактором залучення інвестицій для структурної перебудови економіки, впровадження інноваційних розробок, нарощування основних фондів підприємств, поліпшення життєвого рівня населення та швидкого економічного зростання держави [8].

Інвестиційний клімат розглядають на рівні держави, регіону, галузі, підприємства. На кожному з цих рівнів діють відповідні чинники, за сукупністю яких оцінюють сприятливість інвестиційного клімату, виділяють п'ять груп чинників, під впливом яких формується інвестиційний клімат [5, 7]: 1) рівень розвитку продуктивних сил та стан інвестиційного ринку; 2) політична воля влади та правове поле держави (створення відповідної законодавчої та нормативної бази; досягнення стабільності національної грошової одиниці; рівень розвитку валютного регулювання; забезпечення привабливості об'єктів інвестування); 3) стан фінансово-кредитної системи та діяльність фінансових посередників (рівень інвестиційної діяльності банків; рівень розвитку та функціонування парабанківської системи; інвестиційна політика Національного банку України); 4) статус іноземного інвестора (режим іноземного інвестування; діяльність міжнародних фінансово-кредитних інституцій; наявність вільних економічних та офшорних зон); 5) інвестиційна активність населення (відносини власності в державі; стан ринку нерухомості; виконання державної програми приватизації).

Огляд та аналіз літературних джерел показав, що більшість авторів під інвестиційним кліматом розуміє сукупність чинників економічного, політичного, правового та соціального характеру, які бере до уваги інвестор, ухвалюючи рішення щодо здійснення інвестицій. Незважаючи на велику кількість наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів щодо проблем формування інвестиційного клімату, необхідно зауважити, що в науці не існує єдиного підходу до визначення факторів, що формують інвестиційний клімат. За результатами проведеного дослідження, узагальнено класифікацію

чинників, які впливають на інвестиційний клімат (табл. 1).

Таблиця 1

Чинники формування інвестиційного клімату

Джерело	Фактори, що формують інвестиційний клімат
Загорянська О.Л. [2]	за походженням (внутрішні, зовнішні); за змістом (економічні, правові, соціальні, політичні); за рівнем дії (держави, регіону, галузі, підприємства, окремого виду діяльності); за характером (причинні, наслідкові).
Іваночко С.С. [3]	економічні; фінансово-кредитні; правові; податкові; політичні; соціально-культурні; рівень розвитку продуктивних сил; технологічно-інноваційна діяльність; рівень інформаційного забезпечення; екологічні.
Ледеяєва С.В. [4]	збільшення попитної здатності населення на внутрішньому ринку.
Паламарчук І.В. [6]	організаційно-правові; політичні; економічні; потенціал країни; розвиток ринкової інфраструктури; фінансові; соціально-культурні; стан міжнародних відносин; розвиток ринкової економіки; загальні умови господарювання; інноваційні технології.
Савчук Н.І. [8]	економічні; політично-правові; інвестиційна інфраструктура; соціальні; географічне розташування, природно-ресурсний потенціал.
Спаська Н.В. [9]	об'єктивні (лихий ні лиха, фінансова криза в одній із країн світових лідерів, що торкається інтересів інших країн); суб'єктивні фактори, що залежать від держави та підприємств.
Фінансово-економічний словник [1]	політичні; соціальні; економічні.

Як доводить практика, макроекономічні фактори відображають значно більш глибокі залежності та стосуються характеристик макроекономічного (а також інституційного) середовища, в якому розгортається інвестиція – динаміки грошово-кредитної сфери, стану внутрішнього ринку, рівня ресурсної забезпеченості тощо. При цьому вважається, що саме регуляторні фактори відображають вплив на інвестицію з боку органів державної влади різного рівня у вигляді вимог стосовно реєстрації, оподаткування, ліцензування, сертифікації підприємницької діяльності тощо. Значимість кожного фактора в окремо взятій країні різна в залежності від рівня економічного розвитку, історичних та національних тенденцій.

Нажаль, сьогодні в Україні спостерігається відсутність системної державної політики щодо формування інвестиційного клімату. На думку міжнародних аналітиків, однією з найважливіших проблем економіки України є необхідність поліпшення діяльності суспільних інститутів. Рівень бюрократизму та урядового регулювання бізнесу в Україні бізнесмени вважають одним з найважливіших у світі. Це обумовлює необхідність захисту прав власності та мінімізації ризиків у залученні коштів і стимулюванні інвестиційної діяльності в країні [6, с. 124].

Таким чином, забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в Україні залишається питанням стратегічної важливості, від реалізації якого залежать соціально-економічна динаміка, ефективність залучення в світовий поділ праці, можливості модернізації на цій основі національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.
2. Загорянська О.Л. Інвестиційний клімат і чинники, що його формують / О.Л. Загорянська // Вісник КДПУ імені Михайла Остроградського. – 2008. - Випуск 1 (48). Ч.1. – С. 124-126.
3. Іваночко С.С. Чинники формування інвестиційного клімату в Україні / С.С. Іваночко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.14 – С. 143-151.
4. Ледяева С.В. Прямые иностранные инвестиции и формирование механизмов их привлечения в экономику России: автореф. дис. канд. эк. наук (08.00.01) / С. В. Ледяева. – М., 2003. – 19 с.
5. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підруч. [для студ. вищ. навн. закл.] / Т. В. Майорова - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 472 с.
6. Паламарчук І. В. Проблеми та фактори формування інвестиційного клімату в Україні // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації професійних спілок України. Серія: Право та державне управління. – 2011. - № 3. – С. 121-125.
7. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. / А.А. Пересада - К.: Лібра, 2002. - 472 с.
8. Савчук Н. Стан інвестиційного клімату України та напрями його покращення [Електронний ресурс] / Н. Савчук // Науковий вісник. – 2011. – Вип.8 – Режим доступу до журн. : <http://lvivacademy.com/visnik8/>
9. Спасская Н.В. Инвестиционный климат в трансформационной экономике России: формирование, оценка и пути улучшения: автореф. дис. канд. эк. наук (08.00.01) / Н. В. Спасская. – Орел, 2003. – 24 с.
10. Трояновська О. Б. Інвестування. Конспект лекцій / О. Б. Трояновська – Харків: ХНАМГ, 2009. – 118 с.